

27.8.2026

Opetus- ja kulttuuriministeriölle:

Asia: Lausuntopyyntö yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjausluonnoksesta

Viite: Lausuntopyyntönne 11.6.2026, diaarinumero VN/11212/2025

Miten arvioitte yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjauksiksi valitun viidensuuntaviivan tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta kokonaisuutena?

OAJ:n mielestä on hyvä, että yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjauksissa yrittäjyyskasvatus on määritelty laaja-alaisesti ja kattavasti: yrittäjämäisenä toimintatapana, aloitteellisuutena, kokeilukulttuurina, yhteistyönä ja kyvykkyytenä toimia muuttuvissa tilanteissa, eikä vain yritystoiminnan perustamisena ja pyörittämisenä. Yrittäjyyskasvatuksen menestyksellisen toteutuksen kannalta on keskeistä nähdä yrittäjyyden laaja kirjo, lähtien yksilön sisäisestä yrittäjyydestä ja itsensä työllistävästä mikroyrittäjyydestä päätyen aina suurta kaupallista menestystä tavoittelevaan kasvuyrittäjään. Yrittäjyyden monimuotoisuuden vaaliminen ja vahvistaminen on yhteiskunnan toimivuuden kannalta keskeistä. Jatkossa yhä useampi nuori toimii työuransa aikana myös yrittäjänä, joten yrittäjyyskasvatuksen tulee antaa selkeä kuva, mitä yrittäjänä toimiminen ja yritystoiminta käytännössä tarkoittavat: kattaen yrittäjyyden mahdollisuudet, velvollisuudet, riskit ja vastuun, sekä yrittäjyyden merkityksen osana yhteiskunnan kestävästä kehitystä ja hyvinvointia.

Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen jalkauttaminen oppilaitoksissa tarvitsee tuekseen strategista johtamista, muuten toiminta jää yksittäisten opettajien varaan eikä muutu oppilaitoksen toimintakulttuuriksi. Oppilaitoksen johdon tulee panostaa aiheen pedagogiseen johtamiseen, henkilöstön osallistamiseen sekä yhteistyöhön oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Jotta linjauksia voitaisiin toteuttaa tehokkaasti, opettajat tarvitsevat yrittäjyyskasvatukseen ja talousosaamiseen liittyvää koulutusta sekä resursseja aiheen opetuksen toteutukseen.

Linjauksissa on laajasti ja kattavasti hyviä yrittävyykskasvatukseen ja talousosaamiseen kohdistuvia tavoitteita sekä kehittämistoimia niiden toteuttamiseksi. Linjausten toteuttaminen lisää opetushenkilöstön osaamisvaatimuksia ja opetettavia tavoitteita. Koska opetuskuormaa eri koulutusasteilla on jo nykyisin liikaa, tulisi OAJ:n mielestä toteutuksen yhteydessä arvioida opetuskuorman kasvua ja määritellä, mitä vanhoja sisältöjä jätetään pois, kun tilalle tuodaan uusia.

Linjauksista puuttuu vaikutusten arviointi sekä toiminnan kokonaisvaltainen koordinointi. OAJ:n mielestä linjausten menestyksellinen toimeenpano edellyttää kansallista ohjelmaa, jossa määritellään eri toimijoiden tavoitteet ja resurssointi, sekä

27.8.2026

kuinka ohjelman toimeenpanoa seurataan, arvioidaan ja ohjataan. Linjausten toimeenpanon yhteydessä tulee arvioida myös linjausten tarkoituksellisuutta ja vaikuttavuutta, minkä pohjalta linjauksia voidaan päivittää ja kehittää niin, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin yhteiskunnan ja työelämän muuttuvia tarpeita.

Esitetyt viisi suuntaviivaa luovat yrittäjyyskasvatukselle ja talousosaamiselle selkeän tavoitteellisen toteutus pohjan eri koulutusasteita ja toimijoita varten. Tavoitteiden menestyksellinen toteutus tarvitsee kuitenkin tuekseen valtakunnallisesti koordinoitua toimeenpanoa, toimeenpanon seuranta ja vaikutusten arviointia, resurssointia sekä koulutusta ja tukea opettajille ja oppilaitosten johtajille.

1 Innostamme toiminnan ja kokeilun avulla yrittäjämäiseen toimintatapaan

Tämä suuntaviiva on yrittäjyyskasvatuksessa keskeinen, koska jatkossa yrittäjämäinen toimintatapa on yhä tärkeämpi työelämä- ja kansalaistaito. Innovointi ja luovuus ovat keskeinen osa yrittäjyyttä, mikä voisi tavoitteissa olla esillä kaikilla koulutusasteilla.

OAJ:n mielestä linjauksissa olisi hyvä painottaa, että kokeilukulttuurin menestykselliseen toteutukseen tarvitaan tilaa ja aikaa, johdon sitoutumista ja tukea sekä toimivaa yhteistyötä oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

2 Tarjoamme joustavia mahdollisuuksia yrittäjyys- ja talousosaamisen edistämiseen

Tämä suuntaviiva tukee yksilöllisten oppimispolkujen toteuttamista. Jotta käytännössä oppijoiden mahdollisuudet olisivat yhdenvertaisia eri paikkakunnilla ja oppilaitoksissa, tarvitaan OAJ:n mielestä tämän linjauksen laaja-alaiseen toteutukseen sekä kansallisia että alueellisia rakenteita ja yhteisiä toimintaperiaatteita: osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen sekä opetustarjonnan avaamiseen yli koulutusaste- ja oppilaitosrajojen.

3 Vahvistamme kasvatuksen ja koulutuksen parissa työskentelevien osaamista pitkäjänteisesti uudella ja päivittyvällä tiedolla

OAJ:n mielestä opettajien ja oppilaitosjohdon osaamisen kehittäminen on keskeinen edellytys näiden linjausten menestykselliselle toteuttamiselle. Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen vahvistaminen tarvitsee tuekseen uusia pedagogisia ratkaisuja, osaamisen päivittämistä sekä uusia strategisia linjauksia oppilaitosten toiminnassa. Linjauksissa ei ole kuitenkaan esitetty, kuinka linjausten toteuttamiseen tarvittava lisä- ja täydennyskoulutus toteutetaan ja rahoitetaan.

4 Valmistaudumme ja valmennamme tulevaisuuteen

OAJ:n mielestä tämä suuntaviiva on keskeinen ja ajankohtainen, koska monet oppijat kokevat tulevaisuuden epävarmana ja pelottavana. Oppijat tarvitsevat valmiuksia ja toimintamalleja, kuinka pärjätä ja jopa menestyä työelämän murroksessa, jota aiheuttavat vihreä siirtymä ja digitalisaatio. Oppijat tarvitsevat työelämässä ja

27.8.2026

yhteiskunnassa yhä enemmän ennakointikykyä, mahdollisuuksien ja riskien tunnistamista sekä kykyä aktiiviseen yhteistyöhön eri tahojen kanssa.

5 Työskentelemme kestävän tulevaisuuden puolesta

OAJ näkee työskentelyn kestävän tulevaisuuden puolesta elintärkeänä, koska se mahdollistaa toimintaympäristön myös tuleville sukupolville. Kestävyysajatteluun perustuva kasvatusta ja opetus ei tuota vain osaamista, vaan se myös muokkaa arvoja, asenteita ja toimintamalleja kohti kestävää tulevaisuutta. Kestävään kehitykseen pyrkivä yrittäjyyskasvatusta vahvistaa yritystoiminnan ja työelämän eettisyyttä, pitkäjänteisyyttä, yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja vastuuta.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
koulutuspolitiikan johtaja

Lauri Kurvonen
erityisasiantuntija